

Til lovforslag nr. L 9

Folketinget 2016-17

Betænkning afgivet af Social-, Indenrigs- og Børneudvalget den 0. januar 2017

4. udkast

(Ændringsforslag fra økonomi- og indenrigsministeren)

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, lov om kommunale og regionale valg, lov om offentlige veje m.v. og lov om private fællesveje

(Hjælp til stemmeafgivning, valget til Europa-Parlamentsvalg m.v. for personer med midlertidigt ophold i andre dele af riget, folkeafstemninger i henhold til særlig lov, ophængningstidspunkt for valgplakater m.v.)

[af social- og indenrigsministeren (Karen Ellemann)]

1. Ændringsforslag

Økonomi- og Indenrigsministeren har stillet 7 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 5. oktober 2016 og var til 1. behandling den 14. oktober 2016. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Social- og Indenrigsudvalget. Udvalget skiftede den 12. december 2016 navn til Social-, Indenrigs- og Børneudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og social- og indenrigsministeren sendte den 24. juni 2016 dette udkast til udvalget, jf. SOU alm. del – bilag 333 (folketingsåret 2015-16). Den 5. oktober 2016 sendte social- og indenrigsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 12 spørgsmål til social- og indenrigsministeren (fra den 28. november 2016 økonomi- og indenrigsministeren) til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

[]

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget støtter lovforslaget, som bl.a. er en udmøntning af beslutningsforslag B 32 om hjælp til stemmeafgivningen fremsat af DF den 20. november 2015. Beslutningsforslaget pålagde regeringen at fremsende forslag til ændring af valglovene til folketings-, kommunal- og regionalvalg og valg til Europa-Parlamentet inden udgangen af folketingsåret 2015-16, så personer med en funktionsnedsættelse, der skal afgive stemme til valg, kan få lov til at afgive deres stemme med den hjælp, de selv ønsker. Beslutningsforslaget pålagde samtidig regeringen at fremsende forslag om, at der ved valg stilles specielle eller elektroniske hjælpemidler i stemmeboksen til rådighed, som kan gøre det nemmere for personer med en funktionsnedsættelse at afgive deres stemme. DF's medlemmer af udvalget er glade for, at alle partier i Folketinget støttede beslutningsforslaget og sikrede det en bred opbakning, så det enstemmigt blev vedtaget den 19. april 2016 og nu kan udmøntes med dette lovforslag. DF har derudover fået afsat midler i satspuljeaftalen til hjælpemidler til personer med handicap ved stemmeafgivningen. Satspuljepartierne blev enige om at afsætte midler til at sikre, at det bliver lettere for personer med et handicap at foretage stemmeafgivningen ved egen hjælp, dvs. uden hjælp fra en personligt udpeget hjælper eller myndighedspersoner. Der afsættes i alt 2,1 mio. kr. i perioden 2017-2020.

Når en vælger har behov for hjælp til at afgive sin stemme, ydes hjælpen af to myndighedspersoner. Vælgeren har dog mulighed for selv at udpege en person, der kan hjælpe i stedet for en af de to myndighedspersoner. Det kan imidlertid virke intimiderende for den enkelte vælger, at der altid skal være en myndighedsperson med inde i stemmeboksen, når vælgeren har behov for hjælp. Det har bl.a. Dansk Blindesamfund redegjort for. Erfaringerne med reglerne har faktisk også vist, at en del vælgere ikke ønsker en myndighedsperson til stede. Med dette forslag skal vælgeren udtrykkelig tilkendegive, at vedkommende alene ønsker hjælp fra den personligt udpegede hjælper. Der har været en række positive høringsvar til dette bl.a. fra Dansk Blindesamfund, Danske Seniorer og Danske Handicaporganisationer.

Dette lovforslag omhandler også andre forhold, f.eks. at valgretten til Europa-Parlamentsvalg og folkeafstemninger udvides. Lovforslaget vil desuden bringe valgreglerne i overensstemmelse med det EU-retlige ligebehandlingsprincip, således at personer med dansk indfødsret ved flytning til Færøerne eller Grønland kan bevare deres valgret til Europa-Parlamentet i samme omfang, som de ville kunne det ved flytning til udlandet.

Lovforslaget medfører også ændringer af reglerne om begyndelsestidspunktet for ophængning af valgplakater, så der ved folketingsvalg først må ophænges valgplakater, når valget formelt er udskrevet. Den del vil sikkert give nogle udfordringer i praksis. Samlet set noterer DF med tilfredshed, at lovforslaget vil forbedre forholdene for vælgere med behov for hjælp, når de skal afgive deres stemme.

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af økonomi- og indenrigsministeren, tiltrådt af <>:

Til § 1

1) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 17, stk. 2, 1. og 3. pkt., ændres »nr. 2 og 3« til: »nr. 4 og 5«.

[Konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 1]

2) I det under nr. 5 foreslåede § 49, stk. 2, 3. pkt., indsættes efter »ønske herom,«: »og er vælgerens ønske begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse,«.

[Afgrænsning af gruppen af vælgere, der kan få hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen alene af en personligt udpeget hjælper]

3) I det under nr. 12 foreslåede § 61, stk. 4, 4. pkt., indsættes efter »ønske herom,«: »og er vælgerens ønske begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse,«.

[Afgrænsning af gruppen af vælgere, der kan få hjælp til brevstemmeafgivningen alene af en personligt udpeget hjælper]

4) I den under nr. 23 foreslåede § 96 b indsættes i stk. 1 efter »Københavns Kommune«: », hvis der er truffet afgørelse herom senest 7.-dagen før valgdagen«.

[Fastsættelse af frist for optagelse på valglisten]

Til § 2

5) I den under nr. 6 foreslåede § 14 b indsættes i stk. 1 efter »Københavns Kommune«: », hvis der er truffet afgørelse herom senest 7.-dagen før valgdagen«.

[Fastsættelse af frist for optagelse på valglisten]

Til § 3

6) I det under nr. 4 foreslåede § 55, stk. 2, 3. pkt., indsættes efter »ønske herom,«: »og er vælgerens ønske begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse,«.

[Afgrænsning af gruppen af vælgere, der kan få hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen alene af en personligt udpeget hjælper]

7) I det under nr. 11 foreslåede § 67, stk. 4, 4. pkt., indsættes efter »ønske herom,«: »og er vælgerens ønske begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse,«.

[Afgrænsning af gruppen af vælgere, der kan få hjælp til brevstemmeafgivningen alene af en personligt udpeget hjælper]

Bemærkninger

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensrettelse af henvisningen i § 17, stk. 2, 1. og 3. pkt., som følge af den foreslåede indsættelse af to nye numre i § 17, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Til nr. 2 og 3

Formålet med ændringsforslagene er at mindske risikoen for, at personer, der reelt ikke har behov for hjælp til stemmeafgivningen, alligevel bestemmer, at hjælp til stemmeafgivning alene skal ydes af en af vælgeren personligt udpeget hjælper, dvs. uden at der tillige skal medvirke en myndighedsperson. Formålet er således at mindske risikoen for såkaldt social kontrol af personer, der befinder sig i et afhængighedsforhold eller andet ulige forhold til en anden person.

Med ændringsforslagene afgrænses gruppen af vælgere, der kan få hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen (nr. 2) henholdsvis brevstemmeafgivningen (nr. 3) alene af en personligt udpeget hjælper. Den ved lovforslaget foreslåede

mulighed for at få hjælp alene af en personligt udpeget hjælper, dvs. uden at der tillige skal medvirke en myndigheds-person, forbeholdes således vælgere, der udtrykkeligt og utvetydigt kan tilkendegive et ønske herom, og som har en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Betingelsen om, at vælgeren skal have en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, er ny i forhold til lovforslaget.

Med udtrykket »umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse« sigtes både til funktionsnedsættelser, som valgstyrene, de tilforordnede vælgere og (ved brevstemmeafgivning) stemmemodtagerne umiddelbart kan se eller konstatere, og til funktionsnedsættelser, som vælgeren kan dokumentere.

Omfattet af den foreslåede persongruppe vil således være vælgere med en funktionsnedsættelse, som umiddelbart kan ses eller konstateres, f.eks. i form af et eller flere brækkede lemmer m.v., brug af kørestol eller krykkestokke, brug af mobilitystok eller førerhund og lign.

Omfattet af den foreslåede persongruppe vil også være vælgere, der kan fremlægge dokumentation for en ikke umiddelbart synlig funktionsnedsættelse. Dokumentationen kan f.eks. foreligge i form af et ledsagekort udstedt af Danske Handicaporganisationer, et parkeringskort for personer med handicap udstedt af Danske Handicaporganisationer, en lægeerklæring eller en erklæring eller attest udstedt af en offentlig myndighed.

Vælgere, der ikke har en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, kan således efter ændringsforslagene ikke bestemme, at hjælp til stemmeafgivningen skal ydes alene af en personligt udpeget hjælper, dvs. uden at der tillige medvirker en myndigheds-person.

Det vil være valgstyrene, de tilforordnede vælgere eller (ved brevstemmeafgivning) stemmemodtagerne, der vurderer, om hjælpen kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper. Hvor det vurderes, at hjælpen ikke kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper, skal vælgeren i stedet tilbydes, at hjælpen kan ydes af en personligt udpeget hjælper sammen med en myndigheds-person, eller at hjælpen kan ydes af to myndigheds-personer.

Ved valgstyrens, den tilforordnede vælgers eller (ved brevstemmeafgivning) stemmemodtagerens vurdering af, om hjælpen kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper, er der ikke tale om en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Der er således ikke pligt for valgstyren, den tilforordnede vælger eller (ved brevstemmeafgivning) stemmemodtageren til at begrunde beslutningen herom over for vælgeren, til at give klagevejledning eller til – efter anmodning – at meddele beslutningen skriftligt. En vælger, der er utilfreds med en beslutning herom, har dog mulighed for at indgive en valgklage, jf. folketingsvalglovens § 88 og § 103 og Europa-Parlamentsvalglovens § 38. Valgstyren, den tilforordnede vælger eller (ved brevstemmeafgivning) stemmemodtageren bør efter omstændighederne i medfør af den almindelige vejledningspligt vejlede vælgeren om denne

klagemulighed, som indebærer, at Folketinget træffer afgørelse i sagen.

Ændringsforslagene vil ud over på folketingsvalg finde anvendelse på folkeafstemninger og Europa-Parlamentsvalg, da folketingsvalglovens regler om afstemning på valgdagen henholdsvis brevstemmeafgivning finder tilsvarende anvendelse på folkeafstemninger, jf. folketingsvalglovens §§ 99 og 100, og Europa-Parlamentsvalg, jf. Europa-Parlamentsvalglovens §§ 25 og 26.

Til nr. 4

Med ændringsforslaget fastsættes som sidste led i den foreslåede § 96 b, stk. 1, i folketingsvalgloven en frist for optagelse på valglisten af personer med dansk indfødsret med midlertidigt ophold på Færøerne eller i Grønland til folkeafstemninger, der ikke afholdes i alle dele af riget.

I overensstemmelse med den frist, der allerede gælder for optagelse på folketingsvalglisten af personer med dansk indfødsret, som har midlertidigt ophold i udlandet, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, sidste pkt., jf. § 2, og som også har ret til at deltage i folkeafstemninger, jf. folketingsvalglovens § 96, foreslås fristen for optagelse på valglisten af personer omfattet af den foreslåede § 96 a i folketingsvalgloven fastsat til 7.-dagen før valgdagen.

For at en person med dansk indfødsret med midlertidigt ophold på Færøerne eller i Grønland, der opfylder betingelserne for at have valgret til folkeafstemninger, der ikke afholdes i alle dele af riget, kan optages på valglisten til en given folkeafstemning, jf. den foreslåede § 96 b, stk. 1 og 2, i folketingsvalgloven, skal der således senest 7.-dagen før valgdagen være truffet afgørelse herom af Københavns Kommune henholdsvis Valgnævnet.

Ændringsforslaget ændrer ikke på den bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om optagelse på valglisten og om valglistens udarbejdelse (f.eks. om ansøgningsproceduren), som ministeren foreslås tillagt i medfør af den foreslåede bestemmelse i folketingsvalglovens § 96 b, stk. 4.

Til nr. 5

Med ændringsforslaget fastsættes som sidste led i den foreslåede § 14 b, stk. 1, i Europa-Parlamentsvalgloven en frist for optagelse på valglisten til Europa-Parlamentsvalg af personer med dansk indfødsret med midlertidigt ophold på Færøerne eller i Grønland.

I overensstemmelse med den frist, der allerede gælder for optagelse på folketingsvalglisten af personer med dansk indfødsret, som har midlertidigt ophold i udlandet, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 6, sidste pkt., jf. § 2, og som også har adgang til at stemme ved Europa-Parlamentsvalg, jf. § 3, stk. 1, nr. 1, i Europa-Parlamentsvalgloven, foreslås fristen for optagelse på valglisten af personer omfattet af den foreslåede § 3 a i Europa-Parlamentsvalgloven fastsat til 7.-dagen før valgdagen.

For at en person med dansk indfødsret med midlertidigt ophold på Færøerne eller i Grønland, der opfylder betingelserne for at have valgret til Europa-Parlamentsvalg, kan optages på valglisten til Europa-Parlamentsvalg, jf. den foreslåede § 14 b, stk. 1 og 2, i Europa-Parlamentsvalgloven,

skal der således senest 7.-dagen før valgdagen være truffet afgørelse herom af Københavns Kommune henholdsvis Valgnævnet.

Ændringsforslagene ændrer ikke på den bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om optagelse på valglisten og om valglistens udarbejdelse (f.eks. om ansøgningsproceduren), som ministeren foreslås tillagt i medfør af den foreslåede bestemmelse i Europa-Parlamentsvalglovens § 14 b, stk. 4.

Til nr. 6 og 7

Formålet med ændringsforslagene er at mindske risikoen for, at personer, der reelt ikke har behov for hjælp til stemmeafgivningen, alligevel bestemmer, at hjælp til stemmeafgivning alene skal ydes af en af vælgeren personligt udpeget hjælper, dvs. uden at der tillige skal medvirke en myndighedsperson. Formålet er således at mindske risikoen for såkaldt social kontrol af personer, der befinder sig i et afhængighedsforhold eller andet ulige forhold til en anden person.

Med ændringsforslagene afgrænses gruppen af vælgere, der kan få hjælp til stemmeafgivningen på valgdagen (nr. 6) henholdsvis brevstemmeafgivningen (nr. 7) alene af en personligt udpeget hjælper. Den ved lovforslaget foreslåede mulighed for at få hjælp alene af en personligt udpeget hjælper, dvs. uden at der tillige skal medvirke en myndighedsperson, forbeholdes således vælgere, der udtrykkeligt og utvetydigt kan tilkendegive et ønske herom, og som har en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Betingelsen om, at vælgeren skal have en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, er ny i forhold til lovforslaget.

Med udtrykket »umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse« sigtes både til funktionsnedsættelser, som valgstyrelserne, de tilfornordnede vælgere og (ved brevstemmeafgivning) stemmemodtagerne umiddelbart kan se eller konstatere, og til funktionsnedsættelser, som vælgeren kan dokumentere.

Omfattet af den foreslåede persongruppe vil således være vælgere med en funktionsnedsættelse, som umiddelbart kan ses eller konstateres, f.eks. i form af et eller flere brækkede lemmer m.v., brug af kørestol eller krykkestokke, brug af mobilitystok eller førerhund og lign.

Omfattet af den foreslåede persongruppe vil også være vælgere, der kan fremlægge dokumentation for en ikke umiddelbart synlig funktionsnedsættelse. Dokumentationen kan f.eks. foreligge i form af et ledsagekort udstedt af Danske Handicaporganisationer, et parkeringskort for personer med handicap udstedt af Danske Handicaporganisationer, en lægeerklæring eller en erklæring eller attest udstedt af en offentlig myndighed.

Vælgere, der ikke har en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, kan således efter ændringsforslagene ikke bestemme, at hjælp til stemmeafgivningen skal ydes alene af en personligt udpeget hjælper, dvs. uden at der tillige medvirker en myndighedsperson.

Det vil være valgstyrelserne, de tilfornordnede vælgere eller (ved brevstemmeafgivning) stemmemodtagerne, der vurderer, om hjælpen kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper. Hvor det vurderes, at hjælpen ikke kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper, skal vælgeren i stedet tilbydes, at hjælpen kan ydes af en personligt udpeget hjælper sammen med en myndighedsperson, eller at hjælpen kan ydes af to myndighedspersoner.

Ved valgstyrelserens, den tilfornordnede vælgers eller (ved brevstemmeafgivning) stemmemodtagerens vurdering af, om hjælpen kan ydes alene af en personligt udpeget hjælper, er der ikke tale om en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Der er således ikke pligt for valgstyrelsen, den tilfornordnede vælger eller (ved brevstemmeafgivning) stemmemodtageren til at begrunde beslutningen herom over for vælgeren, til at give klagevejledning eller til – efter anmodning – at meddele beslutningen skriftligt. En vælger, der er utilfreds med en beslutning herom, har dog mulighed for at indgive en valgklage, jf. den kommunale og regionale valglovs § 93, stk. 1. Valgstyrelsen, den tilfornordnede vælger eller (ved brevstemmeafgivning) stemmemodtageren bør efter omstændighederne i medfør af den almindelige vejledningspligt vejlede vælgeren om denne klagemulighed, som indebærer, at kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet træffer afgørelse i sagen med mulighed for, at sagen efterfølgende kan indbringes for Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Karin Nødgaard (DF) nfmd. Susanne Eilersen (DF) Karina Adsbøl (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF)

Pernille Bendixen (DF) Morten Marinus (DF) Jakob Engel-Schmidt (V) Carl Holst (V) Jane Heitmann (V)

Hans Andersen (V) Thomas Danielsen (V) Anni Matthiesen (V) Merete Riisager (LA) Danny K. Malkowski (LA)

Anders Johansson (KF) Karen J. Klint (S) Erik Christensen (S) Orla Hav (S) Pernille Rosenkrantz-Theil (S)

Troels Ravn (S) fmd. Ane Halsboe-Jørgensen (S) Yildiz Akdogan (S) Finn Sørensen (EL) Pernille Skipper (EL)

Torsten Gejl (ALT) Marianne Jelved (RV) Andreas Steenberg (RV) Trine Torp (SF) Kirsten Normann Andersen (SF)

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurinn havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Tjóðveldi (T)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Javnaðarflokkurinn (JF)	1
Alternativet (ALT)	10	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende L 9

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra social- og indenrigsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Ændringsforslag fra social- og indenrigsministeren
5	1. udkast til betænkning
6	2. udkast til betænkning
7	3. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 9

Spm.nr.	Titel
1	MFU spm. om, hvem der kan gøre brug af ordningen med at have en personligt udpeget hjælper med ved en valghandling, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
2	MFU spm., hvordan det sikres, at det kun er de borgere, der har et reelt behov for at have en personlig hjælper med ved stemmeafgivelsen, der får mulighed for det, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
3	MFU spm., om ministeren vil redegøre for sine overvejelser i forhold til at sikre, at ordningen ikke bliver misbrugt, f.eks. til at føre social kontrol i stemmeboksen, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om oversendelse af udkast til bekendtgørelser og indkomne høringssvar i forbindelse med udmøntningen af lovforslaget, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
5	MFU spm. om, hvorfor man i 2009 ændrede det regelsæt, som muliggjorde, at blinde og svagsynede vælgere kunne forlange hjælp til valgbehandlingen af en personligt udpeget hjælper, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
6	MFU spm. om, hvordan det forholder sig med valghemmeligheden i andre lande, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm., om ministeren vil bekræfte, at der med lovforslaget ikke er tale om bemyndigelse til at indføre elektronisk stemmeafgivning, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvordan ministeren vil sikre, at der løbende er de relevante hjælpemidler til rådighed ved stemmeafgivningen, til social- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. er tilbagesendt
10	Spm. er tilbagesendt
11	Spm. er tilbagesendt
12	Spm. er tilbagesendt

- 13 MFU spm. om at yde teknisk bistand til et ændringsforslag til lovfor-
slaget, hvori der tages højde for, at det kun er vælgere med reelt behov
for hjælp til stemmeafgivningen henholdsvis brevstemmeafgivningen,
der kan få hjælp alene af en af vælgeren personligt udpeget hjælper, til
økonomi- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå